

نقش اقلیت ستمیزی در کاهش محبوبیت حزب حاکم هند

سفیر کبیر دکتور ضیا نظام

هند پرنفوس‌ترین و درعین حال بزرگ‌ترین دموکراسی جهان ۹۷۰ میلیون رای‌دهنده دارد. از ۱۹ اپریل تا ۴ جون سال جاری قریب ۷۰۰ میلیون نفر برای انتخاب ۵۴۳ نماینده مجلس عوام (لوک سبها) پای صندوق‌های رای رفتند و در نتیجه آن حزب حاکم بهاراتیا جاناتا (بی جی پی) به رهبری صدراعظم مودی اکثریت لازم برای تشکیل حکومت را از دست داد. در حالی که در دو دور قبلی صدارت مودی، حزب او به تنهایی اکثریت چوکی‌های مجلس عوام را در اختیار داشت، اما این بار باید برای تشکیل حکومت با احزاب سیاسی دیگر ائتلاف کند، و این برای آقای مودی شکست نسبی و ضربه‌ای به جایگاه سیاسی او تلقی می‌شود. در این انتخابات حزب بی جی پی، ۲۴۰ کرسی به دست آورد که کمی بیشتر از ۴۱ درصد است. در سال ۲۰۱۹، این حزب ۳۰۳ کرسی داشت. ائتلاف مخالفی موسوم به "اتحاد فراگیر انکشاف ملی" به رهبری حزب کنگره در انتخابات امسال ۲۳۲ کرسی بدست آورد و در واقع نسب به دور قبل کرسی‌هایش را دوچند ساخت. این موفقیت بزرگی برای مخالفان مودی شمرده می‌شود و حکایت از تغییر جهت بخش مهمی از رای‌دهنده‌گان دارد. کرسی‌های کنونی این ائتلاف نسبت به دور قبل دوچند شده است. برای داشتن اکثریت در مجلس عوام و تشکیل حکومت به ۲۷۲ کرسی نیاز است. حزب آقای مودی این بار نیز توانسته است با متحدانش این رقم را پوره کرده و حکومت تشکیل دهد و او بار سوم صدراعظم شد. حزب آقای مودی، صدراعظمی بار سوم او را چون موفقیت بزرگ تجلیل کردند، چرا که این رخداد در تاریخ هند تنها یک بار پیش از این اتفاق افتاده است. پیش از این فقط جواهر لعل نهرو موفق شده بود سه بار در راس حکومت هند قرار گیرد. غلیبرغم موفقیت مودی در تشکیل سومین حکومت، او با مشکلات زیاد روبرو خواهد شد، چون با ائتلاف مخالف قوی روبرو خواهد بود.

هند با جمعیت قریب یک‌ونیم میلیاردی، جمهوریت فدرال است و از زمان استقلال در سال ۱۹۴۷ میلادی پیوسته حکومت انتخابی داشته است. تنها یک‌بار در اثر درگیری داخلی در دوران حکومت اندرا گاندی، نظام انتخابی با اعلام حالت اضطرار دچار توقف شد، اما با سقوط حکومت خانم گاندی نظام دوباره به حالت عادی برگشت. قانون اساسی هند در سال ۱۹۴۹ به تصویب رسیده و از آن زمان تا حال نسبتاً با موفقیت به اجرا در آمده است. بر اساس این قانون اساسی، صدراعظم بالاترین مقام اجرایی کشور و ریاست جمهوری مقام تشریفاتی است.

اولین انتخابات سراسری هند در سال ۱۹۵۲ برگزار شد. دوام نظام حکومتی و حفظ تمامیت ارضی در هند فدرال و پرجمعیت با ۴۴۷ زبان ثبت شده و ۸ مذهب بزرگ، ۲۹ ایالت و ۸ قلمرو متحده، حاصل دمکراسی سکیولار این کشور است. بنیان‌گذاران هند امروز به رهبری مهاتما گاندی همه به دمکراسی باورمند بودند. جواهر لعل نهرو اولین صدراعظم هند و از مبارزان برجسته استقلال و مولانا عبدالکلام آزاد اولین وزیر معارف آن کشور از مدافعان مهم مردم‌سالاری بودند. آنان از دمکراسی چون حربه سرکوب و انزوای مخالفان سیاسی و اقلیت‌های مذهبی، زبانی و قومی استفاده نکردند، و فقر و بی‌سوادی گسترده و حتی اختلافات مرزی و تلاش‌های استقلال‌طلبانه در برخی مناطق را بهانه‌ای برای تعطیل نظام دمکراتیک نساختند. کشور کثیرالمله و پر از تنوع هند از دمکراسی برای حفظ وحدت، تامین صلح و پیشرفت استفاده موثر کرد. اکنون هند در منطقه ما و در سطح جهان از جایگاه اقتصادی و سیاسی برجسته برخوردار است.

آقای نارندرا مودی با تبلیغات نمایشی و سیاست تفرقه‌انگیز و ملی‌گرایی هندو توانسته است رای بخش بزرگی از هندوها را که ۸۲ درصد ساکنان کشور را تشکیل می‌دهند، بدست آورد. سیاست پوپولیستی او در انتخابات ۲۰۱۴ و نیز انتخابات ۲۰۱۹ برای مودی رای و محبوبیت بسیار آورد و مخالفانش را به حاشیه راند. در آن دور، پارلمان فاقد اپوزیسیون رسمی بود، چرا که هیچ حزب مخالفی ده درصد چوکی‌های مجلس را بدست نیاورده بود. اما این‌بار اپوزیسیون قوی در برابر مودی شکل گرفته است و راهول گاندی رییس حزب کانگرس رهبری مخالفان را به عهده دارد.

آقای مودی در ماه جنوری امسال در شهر ایودیا در محلی که زمانی مسجد بابری آباد بود یک معبد هندو را با تبلیغات گسترده و تفرقه‌انگیز افتتاح کرد. هندوها آن محل را زادگاه یکی از مقدسین یا به تعبیر دیگر خدایان هندو می‌دانند و این امر باعث اختلافات و گاه درگیری‌های خونین میان مسلمانان و هندوها شده است. حضور آقای مودی در افتتاح آن معبد هندو حرکت پوپولیستی برای تقویت پایگاه سیاسی‌اش میان هندوهای محافظه‌کار بود. اما نتایج انتخابات نشان داد که حزب بی‌جی پی در ایودیا شکست خورده و اقدامات پوپولیستی مودی با استقبال مردم مواجه نشده است. رهبران حزب حاکم بی‌جی پی به هدف جلب حمایت هندوهای محافظه‌کار از شاهان مسلمان هند، بویژه اورنگزیب به مناسبت‌های مختلف با لحن شدید و توهین‌آمیز انتقاد می‌کنند و در نتیجه احساسات مسلمانان هندوستان را به شدت خدشه‌دار می‌سازند. آنان مدارس اسلامی را در

سراسر هند "لانه تروریست‌ها" می‌خوانند. یکی از رهبران حزب بهاراتا جاناتا در ایالت اوتار پرادیش گفته است که حکومت سابق (حزب کانگرس) مانند حکمرانان غوری و سلطان محمود غزنوی به ضد هندوها عمل می‌کردند. یکی دیگر از رهبران این حزب گفته است که حکومت‌های پیشین دیوارهای قبرستان می‌ساختند و حکومت مودی برای هندوها اماکن مذهبی اعمار می‌کند. این گونه لفاظی‌ها قبل از انتخابات وسیعاً انجام یافت، و مبلغان سیاسی حزب بی جی پی، آقای مودی را منجی مذهب هندو در برابر تهاجم دیگر ادیان نشان می‌دادند.

پوپولیست‌ها برای تحکیم قدرت خود غیر از تبلیغات تفرقه‌افکنانه، به تخریب پایه‌های دموکراسی نیز اقدام می‌کنند. چرا که نظام دموکراتیک بر مدارا استوار است و در آن صداها، دیدگاه‌ها و باورهای گوناگون نه تنها تحمل بلکه تشویق می‌شود. از این رو در سال‌های اخیر آزادی مطبوعات در هند با چالش‌های جدی مواجه شده و اکثر رسانه‌های هندی مجبور به سکوت و دنباله‌روی حکومت گردیده‌اند. برای رسانه‌های آزاد عرصه کار به تدریج تنگ شده است. به این ترتیب، بزرگ‌ترین کشور دموکراتیک و سکولار جهان زیر موج پوپولیسم سیاسی و ملی‌گرایی هندو بزرگ‌ترین سرمایه‌سیاسی‌اش (نظام دموکراتیک) را در معرض تهاجم می‌بیند. همان سرمایه‌سیاسی که اتحاد و یک‌پارچگی هند را از زمان استقلال تا کنون حفظ کرده و زمینه‌ساز ترقی و پیشرفت آن گردیده، اکنون از سوی سیاست‌مدارانی که در دامن دموکراسی به قدرت رسیده‌اند مورد حمله قرار گرفته است. انتخابات اخیر نشان داد که مردم هند متوجه خطرات پوپولیسم مودی و حزبش شده‌اند و می‌دانند که اگر این جریان را مهار نکنند، کشور را دچار چنددستگی بسیار پرهزینه خواهد کرد. چرخش نسبی آرا در این انتخابات امیدها را به تداوم نظام دموکراتیک در هند زنده کرده است. هند که نزدیک چهل برابر افغانستان نفوس دارد، گوینده‌گان صدها زبان و پیروان مذاهب گوناگون را در آغوش دارد، با اتکا به دموکراسی ثبات و امنیت‌اش را حفظ کرده و در حال تبدیل شدن به یکی از بزرگ‌ترین اقتصادهای جهان است.

پوپولیسم و افراط‌گرایی در سراسر جهان علیه دموکراسی جولان می‌کند، چنان که کشورهای اروپایی و ایالات متحده نیز شاهد ظهور عوام‌فریبان سیاسی است. امید می‌رود که ملت‌ها در گوشه و کنار جهان با آرای خود مانع رشد این پدیده تفرقه‌افکن و جنگ‌افروز شوند و نگذارند ملت‌ها به جای همگرایی دچار شقاق‌های داخلی گردند و به دیگرسیتزی و دشمن‌تراشی بپردازند. در غیر آن احتمال دارد پوپولیست‌ها نظام‌های دموکراتیک را به قهقرا بکشند، و اقتدارگرایی و بنیادگرایی دینی بر جهان مسلط شوند.